

Prosazení zákona – pracovní list

Představ si následující situaci. V předčasných volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, které se budou konat příští rok, získá poslanecké mandáty politické hnutí STOP!. Chce demokraticky prosadit zákon, pro který se ve veřejné debatě vžilo označení „zákon proti nepřizpůsobivým“. Jeho podstatu shrnuje následující odstavec prvního paragrafu zákona:

„Pouze slušní a pracovití občané české národnosti mají nárok na plnou finanční podporu od českého státu. Romové a další nepřizpůsobivé menšiny včetně cizinců s trvalým pobytem na území ČR, kteří nemají trvalý pracovníprávní vztah nebo odmítli pracovní nabídku od Úřadu práce, nemají nárok na dávky státní sociální podpory a dávky v hmotné nouzi.“

Z rozpravy kolem zákona je možné s jistotou doložit, že jeho cílem je „zabránit zneužívání sociálních dávek.“ „Odmítáme, aby slušní čeští občané živilí ze svých daní nepřizpůsobivé, kteří si pořídí kupu dětí a pak na ně vybírají dávky od státu,“ shrnují své cíle předkladatelé zákona z hnutí STOP! a dodávají: „Není možné tolerovat, aby slušní občané chodili do práce, zatímco se jim nepřizpůsobiví spoluobčané budou vysmívat. Uznáváme právo každého nepracovat, ale v tom případě nesmí, bez výjimky, pobírat přímo či nepřímo ani korunu z veřejných peněz.“ Zákon například znemožní výplatu dávek také rodinám, které neplní povinnou školní docházku svých dětí nebo páchají opakovaně přestupky.

Poslanecká sněmovna už přijala návrh zákona. Pro bylo všech 12 členů politického hnutí a dalších 85 poslanců vládní koalice. Opoziční strany měly 78 hlasů, 25 poslanců se zdrželo nebo nebylo přítomno. Vládní koalice podpořila návrh zákona, protože hnutí STOP! jí pomohlo získat důvěru v Poslanecké sněmovně (při hlasování tehdy poslanci hnutí STOP! odešli ze sálu).

Tvůj úkol je posoudit, zda návrh zákona je, nebo není v souladu s demokratickými principy našeho státu. Dále navrhnout, jak se do jeho projednávání můžeš jako občan/ka zapojit a odpovědět na související otázky.

Úkol 1

Přečti si informace ze zadání a promysli odpověď na otázky: Co si myslíš o návrhu zákona? Může takový zákon platit v demokratické zemi, nebo ne? Vyber jednu z následujících možností a svou volbu stručně okomentuj. Využij své znalosti o legislativním procesu a ústavním pořádku demokratického státu, jakým je Česká republika.

- A. Neumím posoudit, co si o návrhu zákona myslím.
- B. Návrh zákona se mi docela líbí, myslím, že by byl užitečný.
- C. Návrh zákona se mi nelíbí a budu rád/a, když se ho nepodaří prosadit.
- D. Návrh zákona je nebezpečný, ohrožuje principy fungování naší demokratické společnosti.

Tvůj komentář (proč si to myslím?):

Úkol 2

Navrhni dva způsoby, jak bys ty sám/sama nebo tvoji rodiče mohli podpořit přijetí, respektive nepřijetí návrhu zákona. Říká se tomu politická participace. Buď konkrétní a vyber možnosti, které mohou v praxi nejlépe zafungovat. Své návrhy napiš do tabulky podle příkladu:

Co udělám?	Jaký to může mít výsledek?
1) napíšu dopis poslanci našeho volebního obvodu	poslanec bude hlasovat pro/proti přijetí návrhu, vystoupí v médiích nebo v Poslanecké sněmovně a ovlivní další poslance/veřejnost
2)	
3)	

Úkol 3

Vyber, které z následujících situací v legislativním procesu mohou nastat a zároveň zastaví projednávání zákona, respektive zajistí, aby zákon nevstoupil v platnost a nezačal být účinný. Počítej s tím, že podpora poslanců pro návrh zákona zůstane stejná jako v zadání. Správných odpovědí může být více než jedna.

1. Senát odmítne návrh zákona a vrátí ho Poslanecké sněmovně, kde pro jeho přijetí nehlasuje nadpoloviční většina všech poslanců.
2. Proti přijetí zákona se bude konat v Praze stotisícová demonstrace.
3. Prezident odmítne zákon podepsat a vrátí ho Poslanecké sněmovně, kde pro jeho přijetí nehlasuje nadpoloviční většina všech poslanců.
4. Předseda hnutí STOP! bude vydán policii k trestnímu stíhání.
5. Ministryně práce a sociálních věcí s návrhem nebude souhlasit.
6. Návrh odmítnou starostové sdružení ve Svazu měst a obcí ČR.
7. Ústavní soud zákon posoudí jako protiústavní a zruší ho.

Úkol 4

Ústavní soud nakonec rozhodne, že návrh zákona odporuje Ústavě. Říká, že je postaven na předsudcích vůči národnostním menšinám i lidem, kteří se z různých důvodů nemohou zapojit do běžného pracovního života. Navíc by se v praxi nedalo jasně stanovit, kdo je české národnosti a kdo ne. Zákon by se také dal zneužít proti lidem, kteří práci odmítají například z důvodu, že by za ní museli dojíždět do velké vzdálenosti.

Tvým úkolem je nyní posoudit, které ze tří následujících situací, jež by mohly provázet přijímání zákona, jsou také znakem ohrožení demokracie. Čtvrtou situaci vymysli sám/sama. Uváděj takovou situaci, která by mohla reálně nastat. Své rozhodnutí zdůvodni.

1. Prezident řekne v televizním rozhovoru: „Nedívám se tomu, že má návrh ve veřejnosti podporu. Všichni víme, že Romové za socialismu pracovali, ale teď pracovat nechtějí. Je dobré hledat způsoby, jak je k práci motivovat.“

Ohrožení demokracie ANO x NE (zakroužkuj správnou odpověď)

Zdůvodnění:

2. Veřejnoprávní televize informuje o rozhodnutí Ústavního soudu. Prostor pro obhajobu svého názoru dá nejen soudcům, ale i předkladatelům zákona, kteří s rozhodnutím soudu nesouhlasí.

Ohrožení demokracie ANO x NE (zakroužkuj správnou odpověď)

Zdůvodnění:

3. Podnikatel, který chce zabránit přijetí zákona, pozve na večeři několik poslanců, kteří se zdrželi hlasování. Navrhuje, že když poslanci změni svůj postoj, a ještě přesvědčí kolegy ze strany, pošle jejich straně sponzorský dar sto tisíc korun.

Ohrožení demokracie ANO x NE (zakroužkuj správnou odpověď)

Zdůvodnění:

4. Tvůj vlastní příklad:

Ohrožení demokracie ANO x NE (zakroužkuj správnou odpověď)

Zdůvodnění: